

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2020 m. vasario 24 d. Nr. 4D-2020/1-159
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje (toliau vadinama ir – LRSKĮ) elektroniniu paštu gautas X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau vadinama ir – Inspekcija, VDAI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai teisės aktuose nustatytu terminu neinformavus apie skundo priėmimą.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo: „norėčiau gauti LRSKĮ išvadą, ar VDAI tinkamai (ne)įgyvendino ADTAĮ 26 str. [...]; taip (nepažeisdama mano teisės į gerą viešąjį administravimą, atsakydama į mano skundą 2020-01-23 [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

3. VDAI 2020-02-10 raštu Pareiškėją informavo:

„Valstybinėje duomenų apsaugos inspekcijoje (toliau – Inspekcija) 2020-01-23 gautas Jūsų 2020-01-23 skundas (toliau – skundas) (reg. Inspekcijoje Nr. 1R-525(2.13.)) dėl A [toliau vadinama – Duomenų tvarkytojas]. Ši bendrovė yra įsikūrusi Airijoje.

2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – BDAR) 55 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekviena priežiūros institucija turi kompetenciją savo valstybės narės teritorijoje vykdyti pagal šį reglamentą jai pavestas užduotis ir naudotis pagal šį reglamentą jai suteiktais įgaliojimais. BDAR 56 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, nedarant poveikio 55 straipsniui, duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo pagrindinės buveinės arba vienintelės buveinės priežiūros institucija turi kompetenciją veikti kaip vadovaujanti priežiūros institucija, kai tas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas vykdo tarpvalstybinį duomenų tvarkymą, vadovaujantis 60 straipsnyje nustatyta procedūra.

Remiantis tuo, kas aukščiau išdėstyta, informuojame, kad Jūsų skundas įkeltas į IMI (vidaus rinkos informacinę sistemą), siekiant nustatyti vadovaujančią duomenų apsaugos priežiūros instituciją, kuri nagrinės Jūsų skundą. Gavę atsakymą iš vadovaujančios priežiūros institucijos Jus apie tai informuosime papildomai.

Šis raštas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam

teismui (adresas: Žygimantų g. 25 Vilnius).“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

4. Skundo tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti teisės aktai:

4.1. *Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo* (toliau vadinama ir – ADTAĮ) 26 straipsnyje reglamentuojama: „Skundo ar jo dalies priėmimo faktas patvirtinamas priežiūros institucijos raštu. **Šiame rašte nurodoma skundo priėmimo data, skundą ar jo dalį nagrinėjančio priežiūros institucijos atstovo vardas, pavardė, telefono ryšio numeris, skundo registracijos numeris ir galimybė pareiškėjo teises ginti teisme.** Skundo ar jo dalies priėmimo faktą patvirtinantis dokumentas pareiškėjui įteikiamas, išsiunčiamas paštu ar elektroninėmis priemonėmis ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo skundo gavimo priežiūros institucijoje dienos.“

4.2. *2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB* (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (BDAR) nustatyta:

4.2.1. *55 straipsnis* – „1. Kiekviena priežiūros institucija turi kompetenciją savo valstybės narės teritorijoje vykdyti pagal šį reglamentą jai pavestas užduotis ir naudotis pagal šį reglamentą jai suteiktais įgaliojimais. [...]“

4.2.2. *56 straipsnis* – „1. Nedarant poveikio 55 straipsniui, duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo pagrindinės buveinės arba vienintelės buveinės priežiūros institucija turi kompetenciją veikti kaip vadovaujanti priežiūros institucija, kai tas duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas vykdo tarpvalstybinį duomenų tvarkymą, vadovaujantis 60 straipsnyje nustatyta procedūra. 2. Nukrypstant nuo 1 dalies, kiekviena priežiūros institucija turi kompetenciją nagrinėti jai pateiktą skundą arba galimą šio reglamento pažeidimą, jeigu dalykas yra susijęs tik su buveine jos valstybėje narėje arba daro didelį poveikį duomenų subjektams tik jos valstybėje narėje. [...]“

Tyrimo išvados

5. Atsižvelgus į nustatytas aplinkybes, teisinį reglamentavimą, pažymima:

5.1. Vadovaujantis ADTAĮ 8 straipsnio 1 ir 2 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, VDAI yra Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, kurios veikla grindžiama teisėtumo, nešališkumo, viešumo, profesionalumo atliekant savo funkcijas principais.

Remiantis to paties teisės akto 23 straipsnio 1 dalies teisės normomis, VDAI pagal kompetenciją nagrinėja skundus dėl Reglamento (ES) 2016/679, ADTAĮ ir kitų įstatymų, reglamentuojančių asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugą, pažeidimų šių teisės aktų ir priežiūros institucijos nustatyta tvarka.

VDAI taip pat teikia duomenų subjektams, duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams konsultacijas dėl asmens duomenų ir privatumo apsaugos, dalyvauja formuojant valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje bei ją įgyvendina, ir pan. (ADTAĮ 11 straipsnio 2 dalis).

VDAI, atlikdama teisės aktuose jai nustatytas priežiūros institucijos funkcijas bei priimdama sprendimus dėl jų atlikimo, yra nepriklausoma. Jos teisės gali būti suvaržytos tik įstatymų.

Seimo kontrolierius taip pat pažymi, jog, vadovaujantis ADTAĮ 31 straipsnio 5 dalies nuostatomis, VDAI sprendimai gali būti skundžiami teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

5.2. ADTAĮ 26 straipsnyje nustatyta, kad pareiškėjai turi būti ne vėliau kaip per 3 dienas informuoti apie jų **skundo priėmimo nagrinėti** VDAI faktą;

5.3. nagrinėjamu atveju:

5.3.1. pažymėtina, kad, pagal ADTAĮ, BDAR nuostatas, VDAI vykdo jai pavestas užduotis (nagrinėja skundus) tik savo valstybės teritorijoje, t. y. dėl duomenų tvarkytojų, kurių buveinės yra Lietuvoje.

Pareiškėjas pateikė VDAI skundą dėl Duomenų tvarkytojo, kurio buveinė yra Airijoje, todėl

šio skundo priėmimo, nagrinėjimo procedūros turi būti vykdomos tik pagal BDAR nuostatas (turi būti nustatyta vadovaujanti priežiūros institucija pagal Duomenų tvarkytojo buveinę);

5.3.2. VDAI 2020-02-10 raštu Pareiškėją tinkamai informavo, kokius veiksmus, vadovaujantis BDAR, atliko, siekiant nustatyti vadovujančią priežiūros instituciją (kas nagrinės jo skundą), išaiškino BDAR nuostatas. Tokio pobūdžio informacijai pateikti ADTAI 26 straipsnio nuostatos netaikomos.

6. Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Pareiškėjo teisės ir teisėti interesai nebuvo pažeisti, taigi skundas atmestinas.

7. Atkreiptinas Pareiškėjo dėmesys į teismų formuojamą praktiką – Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2013-12-27 nutartyje konstatuota:

„Teisėjų kolegija [...] pastebi, jog valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtą atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Pagal VAĮ viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad šių subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, bei nepiktnaudžiavimo valdžia principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymų suteiktų reikiamų įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų (3 straipsnio 1, 4 punktai). Pagal *viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose*, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2009 m. lapkričio 23 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010).“

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

8. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia

X skundą dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų atmesti.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas